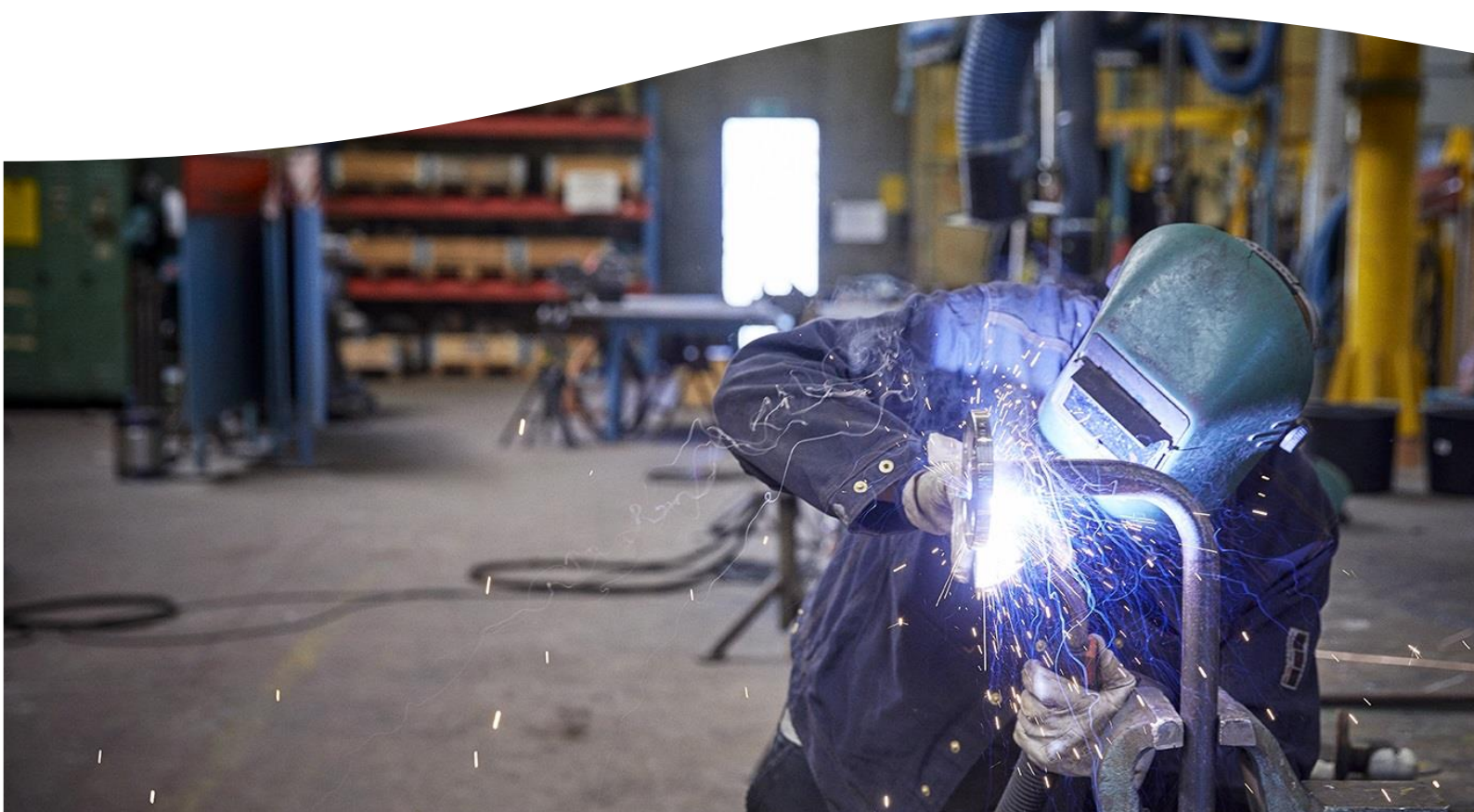


Rapport om ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

2018



Indhold

OM DENNE RAPPORT.....	4
OM INDUSTRIENS PENSION	4
SAMFUNDSANSVAR I INDUSTRIENS PENSION.....	5
NY POLITIK OG ENDNU ET PARTNERSKAB	6
INDUSTRIENS PENSION BIDRAGER TIL FN'S	7
VERDENSMÅL	7
KULMINE EXIT	8
VI INVESTERER I DEN GRØNNE OMSTILLING	10
RESPEKT FOR MENNESKERETTIGHEDER	11
REDEGØRELSE OM AKTIVT EJERSKAB.....	13

Om denne rapport

Denne rapport handler om Industriens Pensions arbejde med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab i 2018.

På de følgende sider gør vi status over nogle af de områder og konkrete sager, som vi har arbejdet særligt intensivt med i det forgangne år.

Det er Industriens Pensions ønske at være åben om arbejdet med ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Formålet med rapporten er således at øge transparensen om vores samfundspåvirkning og arbejde med bæredygtige investeringer. Rapporten er et supplement til og gengivelse af de

informationer om vores investeringer og ansvarlighed, som allerede findes på vores hjemmeside samt til afsnittet om samfundsansvar i Industriens Pensions årsrapport.

Udgangspunktet for vores arbejde med ansvarlige investeringer er Industriens Pensions 'Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab', som ligeledes findes på hjemmesiden. Denne rapport indeholder derfor både en gennemgang af vores indsatser for at investere ansvarligt samt en redegørelse om vores udøvelse af aktivt ejerskab, jf. Komiteen for God Selskabsledelses anbefalinger om aktivt ejerskab.

Om Industriens Pension

Industriens Pension er pensionsselskab for timelønnede i industrien og fødevarerindustrien. Med over 400.000 medlemmer og cirka 8.000 virksomheder, der indbetaler til ordningen, er Industriens Pension et af Danmarks største pensionsselskaber.

De årlige indbetalinger udgør ca. 9 mia. kr., og de samlede investeringer udgjorde 165 mia. kr. ultimo

2018. Industriens Pension har gennem de seneste 10 år opnået et gennemsnitligt årligt afkast på 8,9 %. Det placerer os helt i toppen blandt landets pensionsselskaber.

Investeringsstrategien skal sikre, at medlemmerne får solide, langsigtede afkast. Samtidig arbejder vi aktivt med at investere medlemmernes opsparing på ansvarlig vis.

Samfundsansvar i Industriens Pension

Med etableringen af Industriens Pension for godt 25 år siden påtog arbejdsmarkedets parter sig et stort samfundsmæssigt ansvar ved at sikre lønmodtagerne et godt og givtigt supplement til folkepensionen.

Pensionsordningen er for timelønnede i industrien og fødevarerindustrien, der automatisk kommer med i Industriens Pension, når de bliver ansat. Det obligatoriske medlemskab indebærer et særligt ansvar for at forvalte pensionsordningen ansvarligt og betryggende.

ANSVARLIGE INVESTERINGER

I Industriens Pension tror vi på værdien af at være en aktiv og ansvarlig investor. Det skal blandt andet sikre, at medlemmer og virksomheder, der indbetaler til pensionsordningen, og samfundet som helhed kan være trygge ved den måde, pensionsmidlerne investeres på. Vores fokus i arbejdet med ansvarlige investeringer er at bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling samt at beskytte og øge medlemmernes langsigtede investeringsafkast.

Industriens Pension mener, at selskabers evne til at håndtere miljø, sociale forhold samt god selskabsledelse har en betydning for deres værdiskabelse og dermed Industriens Pensions investeringsafkast.

Vores 'Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab' sikrer, at der tages hensyn til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø- og klimaforhold, anti-korruption samt beskatning, når der investeres, og at investeringerne ikke bidrager til aktiviteter, der er forbundet med konventionsstridige våben.

AKTIVT EJERSKAB

I Industriens Pension stiller vi krav om fokus på miljø, sociale forhold og god selskabsledelse i de selskaber, vi investerer i.

Vi mener, at aktivt ejerskab er et vigtigt værktøj til at forstå og påvirke de selskaber, som vi investerer i. Samtidig kan vi via aktivt ejerskab fremme selskabernes langsigtede værdiskabelse og bæredygtige udvikling.

Aktivt ejerskab er en integreret del af vores investeringsproces, og vi samarbejder bl.a. med det engelske konsulenthus Hermes EOS (Equity Ownership Services), der hvert kvartal screener vores portefølje for at se, om selskaberne overholder vores politik for ansvarlige investeringer.

På vegne af Industriens Pension og andre investorer har Hermes EOS dialog med en lang række selskaber i forhold til deres håndtering af miljø- og klimaforhold, menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder samt god selskabsledelse. Som led i det aktive ejerskab bruger vi vores stemmeret på generalforsamlingerne i de selskaber, hvor vi har betydende ejerandele. Det gør vi oftest gennem vores internationale samarbejdspartnere Hermes EOS og Institutional Shareholder Services (ISS).

Endelig har vi også direkte dialog med primært danske selskaber, som vi har investeret i, ligesom vi bruger vores stemmeret på de danske selskabers generalforsamlinger.

Vi benytter desuden jævnligt eksterne leverandører til at analysere vores portefølje fx i forhold til at kortlægge porteføljeselskabernes CO2-aftryk.

Ny politik og endnu et partnerskab

Vi gennemgår og opdaterer løbende vores politik og praksis for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Ved en løbende tilpasning sikrer vi, at vores tilgang altid afspejler de konkrete drøftelser som finder sted i Industriens Pensions Udvalg for Ansvarlige Investeringer, samt den interaktion, vi har med vores samarbejdspartnere, peers m.fl.

I 2018 har vi således opdateret vores politik for ansvarlige investeringer samt indgået et nyt partnerskab med fokus på klimadagsordenen.

OPDATERET POLITIK

Industriens Pension har gennem en årrække arbejdet med politikker og processer for ansvarlige investeringer, der har til formål at sikre, at vores porteføljeselskaber ikke overtræder gældende lovgivning eller bryder med internationalt anerkendte normer, rettigheder mv.

I 2018 godkendte bestyrelsen en opdateret version af Industriens Pensions politik for ansvarlige investeringer. Den nye version indeholder klare referencer til OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, der blandt andet inkorporerer FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhverv (UNGP), i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens nye vejledning om ansvarlige investeringer til institutionelle investorer fra marts 2018.

I den opdaterede version er vores politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer samt afstemningspolitikken slået sammen til en samlet 'Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab'. Desuden indeholder den opdaterede politik som noget nyt særskilte retningslinjer for beskatning.

Den opdaterede politik tydeliggør endvidere Industriens Pensions forventninger til selskaber, som vi investerer i, samt egne due diligence processer i overensstemmelse med OECD's sektorspecifikke anbefalinger, 'Responsible Business Conduct for Institutional Investors'.

NYT PARTNERSKAB

Industriens Pension tror på vigtigheden og effekten af samarbejde og vidensdeling med ligesindede investorer, og vi er derfor engageret i en række relevante netværk, initiativer og organisationer med fokus på samfundsansvar.

I 2018 blev Industriens Pension underskriver af den globale non-profit organisation CDP (tidl. Carbon Disclosure Project), der arbejder for at selskaber, byer, stater og investorer kan måle og forstå deres klimaaftryk og derudfra bidrage til bæredygtige samfund og økonomier. Flere end 7.000 virksomheder, der tilsammen repræsenterer mere end 50% af markedsværdien af alle børsnoterede virksomheder på verdensplan, rapporterede klima- og miljødata gennem CDP i 2018. Hertil kommer flere end 750 storbyer, stater og regioner, der gjorde det samme. Dette gør CDP's platform til en af de mest omfattende, globale kilder til information om virksomheders og regeringers klima- og miljøaftryk. Disse data er vigtige for os som investorer til blandt andet analyse og vurdering af vores porteføljeselskaber. CDP repræsenterer over 650 globale investorer med en samlet formue på 572.000 mia. kr.

Udover CDP er Industriens Pension medlem af en række andre netværk og organisationer som nævnt i afsnittet "Redegørelse om aktivt ejerskab" sidst i denne rapport.



Industriens Pension bidrager til FN's verdensmål

Et af de helt store temaer for investorer i disse år er realiseringen af FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Verdensmålene blev vedtaget i september 2015 og handler om at løse mange af klodens største udfordringer frem mod år 2030. De 17 mål indebærer en række investeringsmæssige overvejelser.

I Industriens Pension bruger vi blandt andet temaerne fra verdensmålene som udgangspunkt for en stor del af vores dialog med selskaberne. Når vi til eksempel opfordrer et selskab til at gentænke deres CO₂-udledning, vil dette alt andet lige have positiv indvirkning på det 13. verdensmål om klimaindsatsen. På samme måde vil vores selskabsdialog om at sikre basale arbejdstagerrettigheder have en positiv effekt på verdensmål nr. 8 om anstændige jobs og økonomisk vækst.

Derudover bidrager flere af vores investeringer også direkte til realiseringen af verdensmålene. Vores investering i fx den danske vindmølleproducent, Vestas, bidrager således positivt til verdensmål 7 om bæredygtig energi og til verdensmål 13 om klimaindsatsen. Mens vores investering i medicinalvirksomheden Novo Nordisk bidrager positivt til verdensmål 3 om sundhed og trivsel.

Industriens Pension ønsker, at vores investeringer bidrager til en bæredygtig samfundsudvikling. Derfor er det relevant for os at vide, hvilken indvirkning vores portefølje har på de 17 verdensmål. Vi har derfor analyseret aktieporteføljen med hjælp fra LGT Capital

Partners. LGT har udviklet et værktøj, som analyserer, hvor stor en andel af porteføljeselskabernes omsætning, der kan henføres til at bidrage til de enkelte verdensmål. Desuden sammenligner analysen vores portefølje med det globale benchmark, MCSI World.

I en analyse i Økonomisk Ugebrev blev resultaterne af LGT's analyse af de 18 største danske pensionsselskabers 100 største aktieinvesteringer sammenlignet. Analysen konkluderer, at de danske pensionsselskaber generelt klarer sig godt på verdensmål-indikatoren sammenlignet med benchmark. Industriens Pension blev af Økonomisk Ugebrev fremhævet som et af de pensionsselskaber, hvis portefølje har et af de største positive bidrag til verdensmålene - blandt andet hvad angår verdensmålene 3, 7 og 13 om henholdsvis sundhed og trivsel, bæredygtig energi samt klimaindsatsen, jf. tabellen nedenfor.

Figur 1 Bidrag til FN's verdensmål

	3 SUNDHED OG TRIVSEL	7 BÆREDYGTIG ENERGI	13 KLIMA-INDSATS
INDUSTRIENS PENSION	1,37	0,39	0,08
DEN DANSKE PENSIONSBRANCHE(GNS.)	0,87	0,12	-0,12
MSCI WORLD	0,59	-0,17	-0,52

Kilde: LGT Capital Partners for Økonomisk Ugebrev

Note: 0 svarer til en neutral påvirkning af verdensmålene



Kulmine exit

I 2018 fyrede Industriens Pension op under investeringer i kulmineselskaber for sidste gang. Således besluttede bestyrelsen i november, at investeringer i virksomheder, hvor en del af omsætningen vedrører kulmineaktiviteter, skal udelukkes fra Industriens Pensions investeringsunivers. Det har betydet, at vi har tilføjet 109 nye selskaber til vores eksklusionsliste og frasolgt investeringer for 550 mio.kr. i 29 konkrete selskaber.

BASALE RETTIGHEDER OG KLIMAET

Det er Industriens Pensions vurdering, at udvinding af kul meget ofte er forbundet med negative indvirkninger på både arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder fx i form af manglende sikkerhed og helbredsproblemer for de ansatte og de omkringboende samfund. Derudover er kul det mest CO₂-udledende brændsel og er ikke en fremtidssikret energikilde i forhold til at begrænse det globale CO₂-udslip.

En stor del af verdens kulmineaktivitet finder sted i udviklingslande, hvor der alt andet lige er betydelig forøget risiko for negative indvirkninger på lokalbefolkningens rettigheder og miljøet. Derudover har faldende råvarepriser, herunder prisen på kul, medført omfattende besparelser hos flere mineselskaber, hvilket er gået ud over sundheden og sikkerheden for de ansatte og det omkringliggende samfund. De seneste år er der sket en række alvorlige ulykker i forbindelse med kulminedrift blandt andet i Sydamerika, som har haft fatale konsekvenser for de ansatte i minerne, lokalbefolkningen og miljøet.

Af ovenstående årsager har Industriens Pension længe haft fokus på kulmineselskaber.

DIALOG HAR IKKE HAFT DEN ØNSKET EFFEKT

Industriens Pension tror på værdien af at være en aktiv ejer og vil som udgangspunkt forsøge at gøre sin indflydelse gældende gennem dialog med

selskaber evt. i samarbejde med andre investorer. Eksklusion anses som udgangspunkt for at være sidste udvej. Desværre har vi over en længere periode kunnet konstatere, at dialog ikke har haft den ønsket effekt i forhold til at bevæge kulmineselskaberne mærkbart i den rigtige retning.

Derfor har vi besluttet, at ekskludere samtlige kulmineselskaber verden over.

MULTOLERANCE OVERFOR KULMINEDRIFT

Eksklusionen betyder, at selskaber, hvor en del af omsætningen kommer fra udvinding af kul udelukkes fra Industriens Pensions investeringsunivers. Til eksempel er et konglomerat, hvor 1 pct. af omsætningen stammer fra kuludvinding, således også blevet ekskluderet som følge af beslutningen. Der er med andre ord tale om nultolerance overfor kulminedrift.

Beslutningen omfatter både aktier og kreditobligationer og har medført, at vi har frasolgt aktiver for 550 mio. kr. i 29 selskaber. Industriens Pensions fulde eksklusionsliste findes på vores hjemmeside, hvor samtlige 109 tilføjede kulmineselskaber herunder selskaber som BHP Billiton, Anglo American, Vale, ArcelorMittal og Glencore nu også fremgår.

Eksklusionen gælder udelukkende selskaber, som er involveret i kulminedrift. Det betyder således, at det fortsat er muligt for Industriens Pension at investere i forsyningsselskaber, som producerer energi med kul. Ligeledes er olie- og gasselskaber heller ikke omfattet af eksklusionen. Dette skyldes, en kombination af flere årsager. Vi ser bl.a. ikke de samme gentagne problemer med bl.a. arbejdstagerrettigheder og menneskerettigheder inden for forsyningssektoren og olie- og gasindustrien, som har været kendetegnende for en betydelig del af kulmineselskaberne. Desuden kan olie og gas forløbige ikke fuldstændig undværes som energikilder på globalt plan, uanset hvor meget vi presser på med bæredygtige energikilder. Vi har ønsket at sætte ind der, hvor risikoen og omfanget af negative indvirkninger er størst, og her har vi vurderet, at kulmineselskaber er et højrisikoområde på flere fronter.

Vi ønsker via aktivt ejerskab at forsøge at presse forsynings-, olie- og gasselskaberne til at gentænke deres forretningsmodeller, således at der over tid sker en transformation fra fossil energi over mod vedvarende energikilder. Vi mener, at vi hermed bedre kan bidrage til en langsigtet målsætning om bæredygtighed, end hvis vi blot ekskluderer selskaberne på nuværende tidspunkt.

FAKTABOKS: EKSKLUSION AF KULMINESELSKABER

- ✓ Nultolerance: eksklusionen gælder samtlige globale mineselskaber, som udvinder kul, uagtet hvor meget eller lidt kul der udvindes
- ✓ Eksklusionen omfatter aktier såvel som kreditobligationer
- ✓ Der anvendes data fra Sustainalytics til at identificere selskaber involveret i kulminedrift
- ✓ Industriens Pensions eksklusionsliste kontrolleres og opdateres kvartalsvist i henhold til eksklusionskriterierne, jf. ovenfor
- ✓ Industriens Pensions beholdningslister kontrolleres månedligt for ikke at indeholde selskaber, som fremgår af den gældende eksklusionsliste

Vi investerer i den grønne omstilling

I Industriens Pension ønsker vi at bidrage til den grønne omstilling, og vi har derfor løbende investeret i udvikling og opførelse af vedvarende energi. Blandt investeringerne finder man bl.a. havvindmølleparkerne Butendiek og Godewind II i Nordsøen samt en række solcelle- og vindmølleparker i Asien.

Investeringer i vedvarende energi har vist sig at være en god forretning – ikke kun for klimaet, men også for medlemmernes pensionsopsparing. I starten af 2018 videresolgte vi fx en række sol- og vindenergiinvesteringer i Japan, Indien, Thailand og Filippinerne, hvilket indbragte 1,2 mia. kr. svarende til et afkast på over 100 procent, siden investeringerne blev foretaget i perioden 2012-2015.

“Energiinvesteringerne i Fjernøsten har i den grad leveret varen, og så er vi

naturligvis også glade for at kunne medvirke til udbygningen af vedvarende energi i regionen. Investeringerne er med til at sætte fart på den grønne omstilling, og det er meget opløftende, at det kan gøres samtidig med, at vi kan opnå så høje afkast til medlemmerne”

*Jan Østergaard, Chef for Unoterede
Investeringer*

Industriens Pension havde fortsat investeringer i grøn energi for i alt 4,4 mia. kr. ultimo 2018.

Vi forventer at investere yderligere inden for den grønne omstilling herunder i vedvarende energi de kommende år. Investeringerne i vedvarende energi er en del af Industriens Pensions portefølje af infrastruktur på ca. 18 mia. kr. svarende til lidt over 10 pct. af den samlede portefølje.



Respekt for menneskerettigheder

Respekt for menneskers basale rettigheder er et fokusområde for Industriens Pensions arbejde med ansvarlige investeringer. Vi ønsker ikke at bidrage til negative indvirkninger på menneskerettigheder via vores investeringer.

Med opdateringen af vores politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab i starten af 2018 skærpede vi vores retningslinjer i forhold til menneskerettigheder og vores forventninger herom til de selskaber, vi investerer i. Vi forventer, at selskaberne tager ansvar for eventuelle negative indvirkninger på menneskerettighederne, som deres aktiviteter måtte have, og at de udviser åbenhed om, hvordan de generelt forholder sig til menneskerettighedsforhold. Det har vi skrevet ind i vores politik for ansvarlige investeringer sammen med en klar reference til OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder og FN's retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv. De to sæt retningslinjer præciserer, hvordan virksomheder såvel som investorer skal forebygge negative indvirkninger på menneskerettighederne, og hvordan de skal agere, hvis der konstateres menneskerettighedsbrud.

Som institutionel investor arbejder Industriens Pension også selv med løbende at identificere, prioritere og mindske risici for potentielle eller faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne ved vores investeringer særligt i relation til højrisikoområder (regioner såvel som sektorer). Vi samarbejder desuden med Hermes EOS om blandt andet dialog med selskaber for at sikre, at de overholder internationale konventioner og standarder om respekt for menneskerettigheder.

FOKUS PÅ BESAT LAND

Som led i vores arbejde med at identificere og afhjælpe eventuelle menneskerettighedsbrud har vi haft særligt fokus på selskaber med aktiviteter i konfliktzoner herunder besatte områder. Som udgangspunkt er almindelig erhvervsaktivitet i konfliktzoner, herunder på besat land, ikke ulovlig, med mindre der er vedtaget internationale sanktioner. Dog bør selskabernes aktiviteter ikke

understøtte en verserende konflikt eller bidrage til at opretholde en besættelse, ligesom selskaberne ikke må diskriminere bestemte befolkningsgrupper eller bidrage til at holde bestemte folkeslag socialt eller økonomisk nede.

De seneste år har en række NGO-rapporter beskrevet et antal multinationale selskabers aktiviteter på den besatte Vestbred.

Industriens Pension var allerede tilbage i 2011 initiativtager bag en samlet investorhenvendelse til et af de omtalte selskaber, og vi har således haft fokus på problemstillingen længe før den første NGO-rapport.

Konflikten på Vestbredden er politisk følsom, og manglende samt uklar lovgivning og vejledning gør det svært at navigere for både virksomheder og investorer.

FN's menneskerettighedsråd, UNHRC, har siden marts 2016 arbejdet på en database over selskaber med problematiske aktiviteter på den besatte Vestbred. Databasen er dog endnu ikke offentliggjort. Vi ville ellers byde et sådan initiativ velkommen, da det vil være et brugbart værktøj for investorer til vurdering og dialog med selskaberne.

Den generelle proces

Når vi bliver opmærksomme på, at et selskab ikke respekterer menneskerettighederne, søger vi først at underbygge og afprøve beskyldningerne samt at afklare alvoren og omfanget af de negative indvirkninger. Dernæst går vi i dialog med selskabet om mulighederne for at afhjælpe de negative indvirkninger.

Dialog med internationale selskaber sker ofte gennem vores samarbejdspartner, Hermes EOS. Det er vores erfaring, at vi kan opnå større indflydelse på de globale selskabers ageren, når vi henvender os som en samlet investorkoalition.

I et typisk dialogforløb om brud på menneskerettighederne vil Hermes EOS bede selskaberne om at foretage en grundig og uafhængig menneskerettigheds due diligence i overensstemmelse med FN's retningslinjer for

Menneskerettigheder og Erhverv. Hermes EOS vil desuden opfordre selskaberne til at etablere menneskerettighedspolitikker, sætte mål i overensstemmelse hermed samt udvikle processer, der sikrer, at selskabets aktiviteter respekterer menneskerettighederne og afhjælper eventuelle negative indvirkninger.

FAKTABOKS: HERMES EOS

Samarbejdet med Hermes EOS indebærer:

- Kvartalsvis screening af selskaberne i vores portefølje for brud på internationale konventioner, menneskerettigheder mv.
- Fokuseret dialog med udvalgte porteføljeselskaber om bl.a. klima-håndtering, respekt for menneskerettighederne og god selskabsledelse
- Analyser og anbefalinger til generalforsamlingsforslag samt platform til formidling af stemmeafgivelse på generalforsamlingerne i de porteføljeselskaber, hvor vi har stemmeret, og hvor vi har de største beholdninger
- Adgang til højt kvalificeret lande- og sektorekspertise
- Samarbejde og vidensdeling med ligesindede investorer over hele verden

Indsatsen i 2018

I 2018 eskalerede vi dialogen med fire multinationale selskaber om påståede menneskerettighedsbrud i forbindelse med erhvervsaktivitet på Vestbredden. Vi har fokuseret både på direkte dialog og dialog via vores samarbejdspartner, Hermes EOS. Dialogen gennem Hermes EOS blev blandt andet etableret via et brev til selskabernes øverste ledelse, hvor Hermes EOS på vegne af Industriens Pension og øvrige klienter gav udtryk for bekymring over de fremsatte beskyldninger om menneskerettighedsbrud og bad selskaberne

redegøre for deres mulige aktiviteter på Vestbredden samt for deres menneskerettighedspolitikker og -processer. Derudover tog vi selv kontakt til selskaberne og bad dem forholde sig til beskyldningerne.

Alle selskaberne er vendt tilbage på både vores og Hermes EOS' henvendelser. Selskaberne forsikrer om, at de tager menneskerettighederne meget alvorligt og at de fortager al erhvervs-aktivitet i overensstemmelse med gældende internationale konventioner og sanktioner og med respekt for menneskerettighederne. Flere af selskaberne har overfor Hermes EOS redegjort detaljeret for deres politikker og processer for respekt for menneskerettighederne.

Selskabet, Hewlett Packard, kunne endvidere bekræfte, at de har afviklet deres aktiviteter på Vestbredden ved terminering af en kontrakt på at supportere kontrolsystemet, BASEL.

Et andet af selskaberne, Motorola Solutions, har ikke ønsket at gå specifikt ind i problemstillingerne om Vestbredden, men henviser til deres generelle virksomhedskodeks for respekt for menneskerettighederne. Når et selskab ikke ønsker at indgå i dialog om en adspurgt konkret sag eller at fremlægge dokumentation for eller imod de fremsatte beskyldninger, har vi som engageret investor ikke mulighed for at komme videre med vores undersøgelse og vurdering af selskabet. Vi har derfor valgt at ekskludere Motorola Solutions for overtrædelse af Industriens Pensions "Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab" hvad angår negative indvirkninger på menneskerettighederne samt selskabets manglende vilje til dialog.

Arbejdet fortsætter

Industriens Pension vil fortsat have øget fokus på problemstillingerne ved investeringer med relation til besat land, herunder Vestbredden. Vi vil følge udviklingen i den konkrete situation på Vestbredden samt politiske beslutninger på området. Vi vil ligeledes fortsætte dialogen med de af vores porteføljeselskaber, som måtte have aktiviteter på Vestbredden.



Redegørelse om aktivt ejerskab

Siden 2018 har danske institutionelle investorer skulle rapportere til Komiteen for God Selskabsledelse om deres arbejde med aktivt ejerskab ved danske børsnoterede selskaber.

Industriens Pension følger komiteens 'Anbefalinger for aktivt Ejerskab' og i det følgende redegøres for vores udøvelse af aktivt ejerskab blandt vores danske såvel som internationale porteføljeselskaber i løbet af 2018. Redegørelsen indeholder en detaljeret gennemgang af vores mål og indsatser for vores aktive ejerskab i forhold til hver af komiteens syv anbefalinger.

INDUSTRIENS PENSIONS AKTIVE EJERSKAB I 2018

Industriens Pension tror på værdien af at være en aktiv og ansvarlig investor. Fokus for vores arbejde med ansvarlige investeringer, herunder aktivt ejerskab, er at bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling samt beskytte og forøge det langsigtede investeringsafkast til gavn for Industriens Pensions medlemmer. Vi prioriterer vores indsats ud fra en risikobaseret tilgang i forhold til, hvor vi har de største beholdninger, hvor konsekvenserne af eventuelle negative indvirkninger er størst etc.

Her følger en gennemgang af vores aktiviteter i forhold til de syv anbefalinger:

Ad 1. Politik for aktivt ejerskab

I 2018 godkendte Industriens Pensions bestyrelse en opdateret version af vores politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab. Den opdaterede politik afspejler den tilgang til ansvarlige investeringer, som har udmøntet sig efter drøftelser i Industriens Pensions Udvalg for Ansvarlige Investeringer, samt den interaktion, vi har haft med vores samarbejdspartnere, peers i pensionsbranchen samt andre interessenter.

Opdateringen er udarbejdet i overensstemmelse med Erhvervsstyrelsens 'Vejledning om ansvarlige investeringer' fra marts 2018. Denne vejledning bygger på OECD's sektorspecifikke retningslinjer, "Responsible Business Conduct for Institutional Investors", der er et værktøj til institutionelle investorer til at implementere OECD's Retningslinjer for Multinationale Virksomheder.

Afsnittet om aktivt ejerskab er fortsat baseret på 'Anbefalinger for aktivt Ejerskab' og dækker som udgangspunkt alle danske såvel som udenlandske børsnoterede aktieinvesteringer.

Ad 2. Overvågning og dialog

Industriens Pension overvåger og er i dialog med vores porteføljeselskaber. For så vidt angår vores danske porteføljeselskaber er vores forvaltere i løbende dialog med 20-30 af de større danske selskaber om blandt andet strategier og resultater. Hvor det er relevant, suppleres dialogen med emner inden for god selskabsledelse og samfundsansvar.

Vi samarbejder med det engelske konsulenthus Hermes EOS om kvartalsvis overvågning af de selskaber, vi investerer i, samt fokuseret dialog med selskaberne. Hermes EOS er specialiseret i screening og dialog og repræsenterer en global investorkoalition bestående af knap 50 institutionelle investorer. Samarbejdet med Hermes EOS hjælper os med at løfte den meget ressourcetunge og vigtige opgave som aktiv investor ved at give adgang til højt kvalificeret lande- og sektorekspertise samtidig med, at det giver os mulighed for at samarbejde med ligesindede investorer.

I løbet af 2018 var Hermes EOS på vegne af Industriens Pension i dialog med 325 af vores porteføljeselskaber heraf tre danske børsnoterede selskaber.

Ad 3. Eskalering

Eskalering i forbindelse med aktivt ejerskab kan ske gennem en intensivering af dialogen evt. med involvering af den øverste ledelse. Eskalering kan også ske som et samarbejde med andre ligesindede investorer. Endvidere kan det ske ved at stemme imod bestyrelsens anbefalinger eller ved selv at fremsætte aktionærforslag på selskabets generalforsamling. I 2018 har vi blandt andet eskaleret dialogen med en række banker om den såkaldte udbytteskandale i samarbejde med andre institutionelle investorer. Desuden eskalerede vi dialogen med danske Pandora om øget transparens samt bedre rapportering og holdt i den forbindelse et indlæg på selskabets generalforsamling i marts 2018.

Hvis et selskab ikke reagerer på dialogen, evt. som en samlet henvendelse fra en gruppe af investorer, inden for en rimelig tidshorisont, kan selskabet officielt blive ekskluderet fra Industriens Pensions investeringsunivers. I forbindelse med vores beslutning om at ekskludere kulmineselskaber har

vi i 2018 tilføjet 109 nye selskaber til vores eksklusionsliste og ligeledes fjernet et selskab, som er ophørt med aktiviteter, der ikke er i overensstemmelse med vores politik.

Ad 4. Samarbejde med andre investorer

Udover bilateralt samarbejde med ligesindede investorer deltager Industriens Pension i relevante netværk og organisationer med fokus på ansvarlige investeringer, herunder aktivt ejerskab. Formålet er samarbejde og vidensdeling med andre investorer.

Industriens Pension er medlem af det danske netværksforum, DanSIF, for professionelle investorer, rådgivningsvirksomheder og andre, der beskæftiger sig med ansvarlige investeringer. Desuden er Industriens Pension medlem af netværksorganisationen The Institutional Investors Group on Climate Change, IIGCC, som samarbejder om at tilskynde politiske beslutningstagere til at skabe gode investeringsmæssige rammevilkår på klimaområdet. Industriens Pension støtter endvidere initiativet Climate Action 100+, som skal arbejde for, at der over en fireårig periode sker dialog med mere end 100 selskaber verden over, som udleder betydelige CO₂-mængder, med henblik på at minimere udledningen af drivhusgasser.

I 2018 blev Industriens Pension underskriver af den globale non-profit organisation CDP (tidl. Carbon Disclosure Project), der arbejder for at selskaber, byer, stater og investorer kan måle og forstå deres klimaaftryk og derudfra bidrage til bæredygtige samfund og økonomier. CDP repræsenterer over 650 globale investorer.

Ad 5. Stemmepolitik

I Industriens Pension gør vi brug af vores stemmeret på generalforsamlingerne i vores porteføljeselskaber. Stemmeafgivelse sker via Hermes EOS og ISS (Institutional Shareholder Services), som stiller en platform til selve afgivelsen af stemmer samt analyser og anbefalinger til de enkelte generalforsamlingsforslag til rådighed. Som udgangspunkt stemmer vi med bestyrelserne. Hvor vi stemmer imod bestyrelsen, sker det efter konkret behandling i Industriens Pension enten i form af direkte behandling af det pågældende

afstemningsforslag eller efter begrundede retningslinjer til Hermes EOS.

Siden Industriens Pension begyndte at afgive stemmer ultimo 2015, har vi gradvist udrullet vores stemmepraksis. I 2018 stemte vi på hele vores globale portefølje, hvor vi har stemmeret, og hvor vi har de største eksponeringer, svarende til 288 selskaber herunder på samtlige 42 danske porteføljeselskaber. Der blev stemt på i alt 3.989 forslag, og i 411 tilfælde har vi stemt imod den siddende bestyrelse eller har afstået fra at stemme. Specifikt for de danske porteføljeselskaber blev der stemt på 567 forslag, hvoraf vi i 13 tilfælde stemte imod bestyrelsen eller afstod fra at stemme.

Ved forespørgsler om konkrete afstemningspunkter kan Industriens Pension oplyse om og hvordan, vi har stemt. Dette er sket i 1 tilfælde i løbet af 2018.

Ad 6. Interessekonflikter

Håndtering af interessekonflikter generelt er omfattet af interne procedurer og retningslinjer for

habilitet i forhold til direktion og bestyrelse. Potentielle interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab er håndteret ved at placere det endelige ansvar for udøvelsen af aktivt ejerskab hos Industriens Pensions adm. direktør. Der har i 2018 ikke været interessekonflikter i relation til vores aktive ejerskab.

Ad 7. Rapportering

Det er Industriens Pensions ambition at være åben om arbejdet med ansvarlige investeringer, herunder om vores aktive ejerskab i form af dialog med selskaber og stemmeafgivelse.

Industriens Pension rapporterer kvartalsvist og årligt om aktiviteter i forbindelse med aktivt ejerskab på hjemmesiden samt i årsrapportens afsnit om samfundsansvar og i nærværende rapport.

Tabellen nedenfor opsummerer, hvordan Industriens Pension forholder sig til hver enkelt anbefaling.

Tabel 1 Anbefalinger for aktivt ejerskab

ANBEFALING	FØLGER	FØLGER DELVIST	FØLGER IKKE	FORKLARING PÅ FØLGER DELVIST/ FØLGER IKKE
1. POLITIK FOR AKTIVT EJERSKAB DET ANBEFALES, at institutionelle investorer offentliggør en politik for aktivt ejerskab i forbindelse med aktieinvesteringer i danske børsnoterede selskaber.	X			
2. OVERVÅGNING OG DIALOG DET ANBEFALES, at institutionelle investorer overvåger og er i dialog med de selskaber, de investerer i, under behørig hensyntagen til investeringsstrategien og proportionalitetsprincippet.	X			
3. ESKALERING DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som del af politikken for aktivt ejerskab fastlægger, hvordan de kan eskalere deres aktive ejerskab udover den regelmæssige overvågning og dialog.	X			
4. SAMARBEJDE MED ANDRE INVESTORER DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab forholder sig til, hvordan de samarbejder med andre investorer med henblik på at opnå større effekt og gennemslagskraft.	X			
5. STEMMEPOLITIK DET ANBEFALES, at institutionelle investorer som en del af politikken for aktivt ejerskab vedtager en stemmepolitik og er villige til at oplyse om og hvordan, de har stemt.	X			
6. INTERESSEKONFLIKTER DET ANBEFALES, at politikken for aktivt ejerskab indeholder en beskrivelse af, hvordan interessekonflikter i relation til aktivt ejerskab identificeres og håndteres.	X			
7. RAPPORTERING DET ANBEFALES, at institutionelle investorer mindst én gang årligt rapporterer om deres aktiviteter inden for aktivt ejerskab, herunder stemmeaktivitet.	X			

